

ще більшій точності криміналістичних досліджень, що стане важливим кроком у забезпеченні справедливості та безпеки суспільства.

Література:

1. Irons, A., Lallie, H. S. (2014). Digital forensics to intelligent forensics. Future Internet 6. No. 3. Pp. 586.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-395-1-101>

ВОЄННИЙ СТАН ЯК ЕЛЕМЕНТ ОБСТАНОВКИ ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНІВ

Згода Юлія Анатоліївна

*здобувачка кафедри криміналістики, детективної
та оперативно-розукової діяльності,
Національний університет «Одеська юридична академія»
м. Одеса, Україна*

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» воєнний стан розглядається як «особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень» [1]. Дана правова норма впливає не лише на діяльність правоохоронних органів у правовому полі, але й безпосередньо декларує ряд факторів, які фактично відображають умови та обстановку функціонування злочинного середовища.

У криміналістичній науці обстановку вчинення злочинів розглядають як частину матеріального середовища, що включає, крім ділянки території, сукупність різних предметів, поведінку учасників події, психологічні стосунки між ними [2, с. 277]. В.А. Динту зазначає, що обстановка суттєво впливає на поведінку злочинця та вибір ним об'єкту, способу, засобів злочину [3, с. 191]. Досить системно підходить

до визначення сутності та структури обстановки злочину В.В. Тищенко, який включає до неї такі елементи, як: часова характеристика події злочину; просторова характеристика (місце підготовки, місце вчинення, місце приховування злочину та його наслідків, маршрути пересування злочинців, напрями переміщення предмета злочину тощо); матеріальна обстановка місць підготовки, вчинення та приховування злочину (якщо вони не збігалися); погодні й інші природничо-кліматичні умови; поведінка учасників події, що впливає на характер і результат дій злочинця; умови загального характеру, на фоні яких відбувається злочинна подія (масові заходи, святкування певної події, бойові дії тощо); обставини, що сприяють чи перешкоджають підготовці, вчиненню та приховуванню злочину [4, с. 357-358].

Виходячи із наведених підходів до розуміння обстановки вчинення злочинів, а також нормативно закріплених фактичних підстав введення воєнного стану на певних територіях можна зробити висновок, що воєнний стан є специфічним елементом обстановки, оскільки:

- детермінує як легальні, так і нелегальні форми діяльності на певних територіях, де ведуться бойові дії чи існує реальна загроза воєнного конфлікту, у тому числі – ведення активних бойових дій;

- безпосередньо пов'язаний із загрозою нормальному функціонуванню правоохоронних органів, життю та здоров'ю їх працівників, що призводить до зменшення кількості правоохоронців, які перебувають на таких територіях;

- обумовлює міграцію населення, яке покидає потенційно небезпечні території, що породжує значну кількість залишеного без нагляду рухомого та нерухомого майна, яке приваблює злочинців;

- зводить до мінімуму функціонування легальних форм підприємницької діяльності і фактичного скорочення законних способів заробітку для місцевого населення;

- обумовлює перерозподіл кримінальних сфер впливу та впливає на динаміку окремих видів злочинної діяльності, зокрема корисливої, насильницької, корисливо-насильницької, військової, тощо.

З огляду на зазначене можемо стверджувати, що при побудові криміналістичної характеристики певних видів чи груп злочинів, що вчиняються у сучасних умовах в Україні, обов'язковому врахуванню підлягає вплив воєнного стану на обстановку підготовки, вчинення та приховування таких злочинів, який як складова даної криміналістичної категорії впливає на характеристики інших елементів криміналістичної характеристики.

Література:

1. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 травня 2015 року № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
2. Криміналістика: Підручник / В.Ю. Шепітько, В.О. Коновалова, В.А. Журавель та ін.; за ред. проф. В.Ю. Шепітька. 4-е вид., перероб. і доп. Харків: Право, 2008. 464 с.
3. Динту В.А. Обстановка злочину як елемент криміналістичної характеристики злочинів: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність. Одеса, 2013. 239 с.
4. Криміналістика: підручник / За ред. В.В. Тіщенко. Стереотипне видання. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 596 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-395-1-102>

МІСЦЕ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ У СИСТЕМІ ПОЛОЖЕНЬ ОКРЕМОЇ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ МЕТОДИКИ

Ляховецький Сергій Олександрович

*здобувач кафедри криміналістики, детективної
та оперативно-розшукової діяльності,*

*Національний університет «Одеська юридична академія»
м. Одеса, Україна*

Діяльність з розслідування кримінальних правопорушень являє собою досить складну форму людської діяльності, що вимагає задіяння значного обсягу ресурсів. А.С. Колодіна стверджує, що у криміналістичному плані це «інформаційно-пізнавальна діяльність, що здійснюється за допомогою обрання і використання спеціальних засобів, методів, прийомів та рекомендацій і спрямована на виконання завдань кримінального провадження» [1, с. 171]. Ю.О. Гресь відзначає багатогранну форму такої інформаційної пошуково-пізнавальної діяльності [2, с. 58]. Практичне втілення діяльності з розслідування кримінальних правопорушень проявляється через вирішення ряду завдань, які постають перед слідчим. В.В. Тіщенко зазначає, що «функція криміналістичної методики полягає у розробленні комплексу методів і засобів вирішення стратегічних завдань розслідування» [3, с. 100-101]. Слід розуміти, що стратегічне завдання в рамках розслідування може потребувати виділення підзавдань, тобто ряду тактичних завдань, вирішення кожного із яких може бути досить